BOFIT-blogi

Blogi: Kiinan juan liitettiin IMF:n valuuttakoriin – mikä muuttuu?

Kiinan talous | 03.10.2016 | Iikka Korhonen

KIRJOITTAJA

Iikka Korhonen
Tutkimuspäällikkö

Onko juanin SDR-jäsenyydellä ollut jo vaikutuksia? Vai seuraavatko vaikutukset vasta perässä?

Lokakuun ensimmäisenä päivänä Kiinan valuutta juan liitettiin Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) Special Drawing Right (SDR) -valuuttakoriin. IMF:n johtokunta teki tästä päätöksen jo marraskuussa 2015. Juan on nyt SDR:n viides korivaluutta dollarin, euron, jenin ja punnan rinnalla. Koska päätös on ollut tiedossa jo lähes vuoden, on luonnollista, että muutos toteutui lähes huomaamatta. Vuonna 2015 keskustelu Kiinan valuutan SDR-jäsenyydestä oli kuitenkin vilkasta. Onko juanin SDR-jäsenyydellä ollut jo vaikutuksia? Vai seuraavatko vaikutukset vasta perässä?

Kun IMF:n johtokunta hyväksyi juanin SDR-jäsenyyden, yksi tärkeimmistä kriteereistä oli, että valuutta on vapaasti käytettävä. (SDR-jäsenyyden kriteereitä käsitellään Kristiina Karjanlahden blogissa.) On kiistämätöntä, että juanin käyttö myös Kiinan ulkopuolella on lisääntynyt sekä ulkomaankaupan maksuissa että rahoitusmarkkinoilla. Silti juanin kansainvälinen käyttö on edelleen vähäistä verrattuna muihin päävaluuttoihin.

Viime kuukausina juanin osuus kansainvälisistä maksutapahtumista on ollut SWIFT-maksujärjestelmän tilastojen mukaan hieman alle 2 %. Dollari ja euro ovat ylivoimaisesti tärkeimmät kansainväliset maksuvaluutat, ja niiden yhteenlaskettu osuus maksutapahtumista on yli 70 %. Juanin käyttö on myös vähäisempää kuin jenin tai punnan. On myös huomionarvoista, että juanin käyttö kansainvälisessä maksuliikenteessä saavutti nykyisen tasonsa jo vuonna 2014.

Myös kansainvälisessä valuuttakaupassa juanin käyttö on lisääntynyt viime vuosina. Kansainvälisen järjestelypankin joka kolmas vuosi järjestettävässä kyselyssä kävi ilmi, että juan oli osapuolena neljässä prosentissa valuuttakaupoista tämän vuoden huhtikuussa, kun kolme vuotta sitten osuus oli kaksi prosenttia. Juan ohitti tänä vuonna Meksikon peson vaihdetuimpana

nousevien talouksien valuuttana. Yhdysvaltain dollari oli toisena osapuolena 88 prosentissa kaikista kaupoista, euro puolestaan 31 prosentissa (koska kaikissa valuuttakaupoissa on mukana kaksi valuuttaa, nämä prosenttiosuudet summautuvat 200:aan).

Juanin kansainvälinen käyttö on siis lisääntynyt. Kymmenet keskuspankitkin ovat sisällyttäneet sen jo valuuttavarantoonsa, joskin juanin osuus varantojen kokonaismäärästä on marginaalinen. IMF:n tietojen mukaan juanin osuus keskuspankkien valuuttavarannoista oli 0,95 % vuoden 2014 lopussa. Juanin asema kansainvälisillä markkinoilla onkin selvästi pienempi kuin Kiinan talouden koko ja sen asema maailmankaupassa antaisi aiheen olettaa. SDR-jäsenyys itsessään ei tule tätä tosiseikkaa muuttamaan vielä pitkään aikaan.

Miksi SDR-jäsenyys oli kuitenkin niin tärkeä Kiinalle? Se oli ainakin eräänlainen virallinen tunnustus Kiinan talouden kasvaneesta roolista maailmantaloudessa, sinänsä myös täysin ansaittu. Markkinoiden toiminnalle ja markkinaosapuolten valinnoille sillä ei kuitenkaan ole suurta merkitystä. Paljon merkittävämpää on ollut se, miten Kiinan viranomaisten halu saavuttaa tämä tunnustus on edesauttanut Kiinan pääomamarkkinoiden ja -liikkeiden vapauttamista. Vaikka pohjimmainen perustelu näiden markkinoiden vapauttamiselle löytyy tietenkin talouden toiminnan tehostamisesta, Kiinan sisäisessä keskustelussa myös SDR-jäsenyyden saavuttaminen on ollut tärkeää. On nähty, että koska Kiinan osuus maailmantaloudesta on jo niin iso, SDR-jäsenyys on luonnollinen asia, mutta sen saavuttamiseksi on myös tehtävä uudistuksia.

Kiinan pääomaliikkeitä ja rahoitusmarkkinoita on uudistettu ja vapautettu nopeasti viime vuosina, mikä näkyy myös pääomaliikkeiden ripeänä kasvuna. Vaikka monenlaisia rajoituksia onkin edelleen esimerkiksi ulkomaalaisten sijoituksille Kiinan pääomamarkkinoille, on uudistusten suunta ollut selvä, ja niillä on selvästi ollut maan ylimmän johdon tuki. Uudistusten katsotaan auttavan talouden rakenteiden uudistamisessa, ja niitä on koko ajan vaikeampi myös välttää tai lykätä. Yksityisen sektorin toimijat ovat olleet hyvin kekseliäitä esimerkiksi pääomaliikkeiden rajoitusten kiertämisessä. Kun tavaroiden ja palveluiden kauppa sekä osa pääomanliikkeistä on jo vapautettu, jäljellä olevien rajoitusten valvominen on tullut koko ajan vaikeammaksi. Talouden toiminnan tehostamisen lisäksi uudistukset toivat nyt Kiinalle myös kansainvälistä tunnustusta SDR-jäsenyyden muodossa.

Kuvio 1.

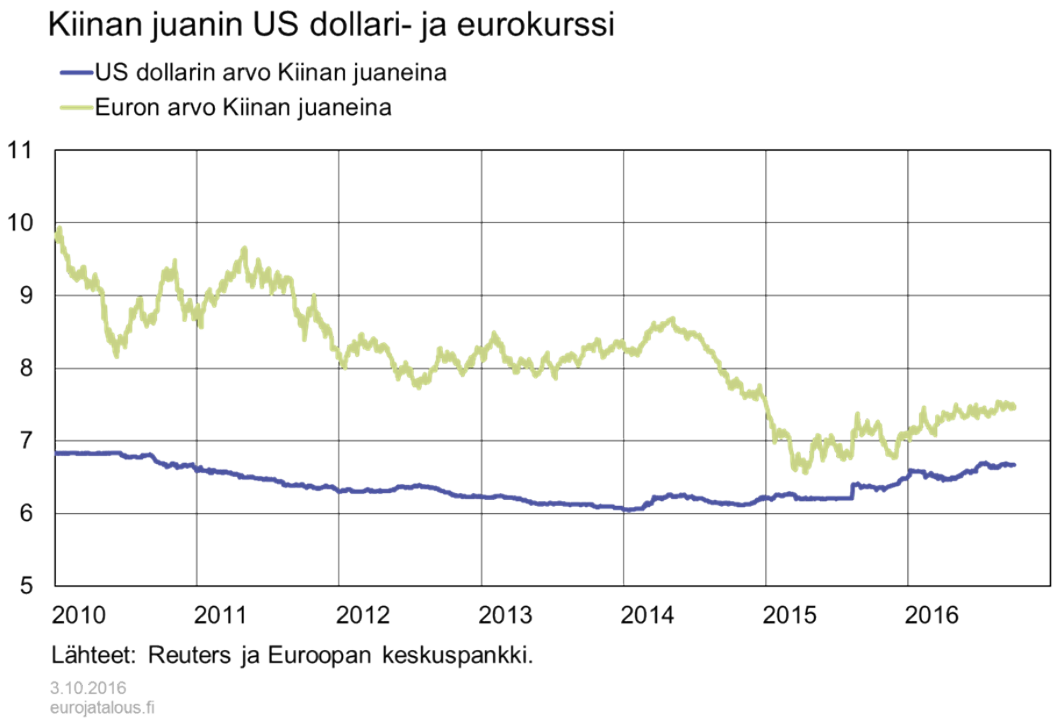

Taulukko

Special Drawing Right -korivaluutan rakenne, renminbin osuus kansainvälisistä SWIFT-maksuista ja valuuttakaupasta

Valuutta	Osuus SDR:stä (lokakuusta 2016 alkaen)	Osuus kansainvälisistä maksuista (elokuu 2016)	Osuu
Dollari	41,73 %	42,50 %	
Euro	30,93 %	30,17 %	
Renminbi	10,92 %	1,86 %	
Jeni	8,33 %	3,37 %	

Lähteet: IMF, SWIFT ja BIS.

Punta	8,09 %	7,53 %	

Lähteet: IMF, SWIFT ja BIS.

Asiasanat

BOFIT, IMF, Kiinan juan, SDR-valuuttakori